

Weimarskie Spotkania z Historią
13 – 15 listopada 2015
„DOKĄD?
Wizje przyszłości / wczoraj i dziś“

Wykłady – filmy – dyskusje – warsztaty – muzyka

Siódma edycja Weimarskich Spotkań z Historią zaprasza do „przyszłości“. Temu tematowi poświęcone będą nasze wykłady, odczyty i filmy oraz wieczór muzyczny.

Hanna Arendt pochwaliła kiedyś siłę ludzkiej wyobraźni następującymi słowami: „Dysponujemy swobodą zmieniania świata i zaczynania w nim czegoś nowego. Bez tej duchowej swobody zezwalającej nam na akceptację lub odrzucenie rzeczywistości, na mówienie tak albo nie [...], bez tej wolności ducha, niemożliwe byłoby działanie.“ Człowiek posiada jedyną w swoim rodzaju zdolność do wyobrażania sobie świata innym niż jest w rzeczywistości. Potrafi także antycypować przyszłość, i to nie tylko najbliższą, lecz także „świat za sto lat“. Człowiek jest istotą otwartą na świat i nadchodzące czasy. W ciągu wieków te predyspozycje co raz to skłaniały go do wyobrażania sobie nowej przyszłości. Niezależnie od tego, jak odmienne od siebie były te wyobrażenia, łączy je to, że świadczą o sposobach postrzegania ówczesnej współczesności. W czasach wojny, niedoli i prześladowań zazwyczaj obawiano się dalszego pogorszenia, ale jednocześnie żywiono nadzieję na lepszą przyszłość, pokój, dobrobyt, wyzwolenie i sprawiedliwość. Natomiast czasy dobrobytu i dobrego porządku niosły groźbę ich stopniowej utraty. I tak oczekiwania ludzkie w stosunku do przyszłości stale wahają się między nadzieją na lepszą przyszłość i trwożnym oczekiwaniem nadejścia ciężkich czasów.

Takie doświadczenia są prywatnym i codziennym udziałem każdego człowieka. Tego rodzaju zjawiska nabierają szczególnego znaczenia dla procesów historycznych i społecznych wówczas, gdy przybierają formę wspólnych wyobrażeń na temat przyszłości. Takie wyobrażenia nie są bynajmniej wynalazkiem nowoczesności, jak można by mylnie mniemać. Już nadzieja na zbawienie lub strach przed wiecznym potępieniem - wyobrażenia raju, piekła, apokalipsy, sądu ostatecznego - były wizjami przyszłości zrodzonymi w ludzkiej wyobraźni. W czasach nowoczesnych utopie społeczne, polityczne, technologiczne lub estetyczne są wyrazem nadziei na lepszą, świetlaną przyszłość, podczas gdy proroctwa związane z końcem świata odmalowują jej ciemne wizje. Od końca średniowiecza zmieniło się także to, że

przyszłość nie jest już postrzegana jako religijne, naturalne lub historyczne fatum, lecz jako coś, co może być kształtowane przez człowieka. Wprawdzie ciągle jeszcze może nadejść bez zapowiedzi i w sposób, na który nikt nie ma wpływu. Jednak stale wzrasta świadomość, że takiego stanu rzeczy wcale nie trzeba zaakceptować, lecz że można go kształtować na podobieństwo ludzkich wyobrażeń przy pomocy działań politycznych, społecznych, naukowych lub artystycznych.

Z takiej postawy szybko rodzi się zuchwałość utopii usiłujących wymusić rzekomo lepszą przyszłość. Totalitarne doświadczenia XX wieku da się w dużym stopniu sprowadzić do takiej przesadzonej woli kształtowania przyszłości; już Rewolucja Francuska spotkała się z zarzutem, że jej terror zamierzał wymusić podwójną utopię równości i wolności. Także w dziedzinie techniki wiara w moc i możliwość kształtowania przyszłości nie zawsze okazywała się błogostawieństwem, o czym świadczą na przykład skutki techniki jądrowej. Tak jak w innych przypadkach, i tutaj rzeczywistość szybko skorygowała futurystyczne wyobrażenia. Jednak zdobycze polityczne, społeczne, technologiczne i artystyczne, z których dzisiaj zupełnie naturalnie korzystamy, miały swoje źródło w przekonaniu, że przyszłość da się kształtować. W przypadku każdej z takich innowacji potrzeba było jednostek, więcej: całych grup ludzkich, które nie zgadzały się z zastanym stanem rzeczy, lecz walczyły o demokrację albo równouprawnienie. W ten sposób wizje przyszłości wywierały wpływ na historię - w dobrych i złych czasach.

Siódma edycja Weimarskich Spotkań z Przyszłością będzie szukać śladów przyszłości w przeszłości. Jak wyobrażano sobie przyszłość w różnych epokach historycznych? Które z tych wyobrażeń okazały się dalekowzroczone, które niedorzeczne, a które utopijne? Co nadzieje i zastrzeżenia minionych pokoleń mówią nam na temat postrzegania ówczesnych czasów? A co my zyskujemy, kiedy dzisiaj myślimy o jutrze? Zajmowanie się minionymi oczekiwaniami w stosunku do przyszłości nie daje nam żadnych lub jedynie niewiele konkretnych odpowiedzi na wyzwania współczesności. Jednak może pomóc nam spojrzeć nieco bardziej realistycznie na przyszłość, aby rozpoznać niebezpieczeństwa i dokonać ich realistycznej oceny oraz okazje - i je wykorzystać. Być może przyglądanie się minionej przyszłości pomoże nam zapobiec spełnieniu się sentencji Karla Valentina: „Dawniej to i przyszłość była lepsza.”

dr Andreas Braune

Trójstronne warsztaty uczniowskie

3 - 9 listopada – Kraków (Polska)

z udziałem 5 uczniów z Weimaru, Blois i Krakowa

pod opieką Anny Wellebrouck i Sylvie Henry Chacun (Lycée Augustin Thierry

Blois), Anne Teske i Christine Scheller (Goethe-Gymnasium i

Schiller-Gymnasium Weimar), Doroty Loos i Agaty Reichert-Zaczek

(Liceum im. Jana III Sobieskiego Kraków)

Uczniowie uczestniczący w odbywających się regularnie od 2010 roku warsztatach spotkają się w tym roku w Krakowie, żeby wspólnie zastanowić się nad kierunkiem, w jakim będzie się

rozвивać społeczeństwo przyszłości. Będą się przy tym zajmować przede wszystkim takimi dziedzinami życia społecznego jak edukacja, praca, czas wolny, środowisko i polityka w poszczególnych krajach. W mieszanych polsko-niemiecko-francuskich grupach roboczych opracują planszę gry towarzyskiej i wymyślą wydarzenia, za które będą przyznawane punkty oraz karty z opisami wydarzeń, które zawrócą graczy z drogi do wytyczonego celu. Ciekawe będą przy tym dyskusje toczone między uczniami w czasie pracy oraz ich wyobrażenia na temat „lepszego” społeczeństwa przyszłości.

Czwartek

Trójstronne warsztaty studenckie

publiczna inauguracja

„Wieczny pokój” w Europie: od utopii do rzeczywistości?

12 listopada, godz. 18.00 – Uniwersytet im. Friedricha Schillera w Jenie, gmach główny, sala HS 24

z udziałem studentów z Poznania, Paryża i Jeny, pod kierunkiem prof. dr. Michaela Dreyera, dr. Andreasa Braune, dr Alice Volkwein, dr. Sébastiena Bertranda, dr. Jerzego Kolackiego i dr Katarzyny Woniak

w kooperacji z Niemiecko-Francuską Szkołą Wyższą i Uniwersytetem im. Friedricha Schillera w Jenie

warsztaty odbędą się 13 i 14 listopada w Jenie i Weimarze

Począwszy od XVII wieku, po zakończeniu każdej większej wojny w Europie snuto plany, jak należałoby w przyszłości zapobiegać kolejnym konfliktom, aby wreszcie zapanował „wieczny pokój”. Tegoroczne trójstronne warsztaty studenckie Weimarskich Spotkań z Historią poświęcone będą takim wybranym przypadkom. I tak dla zachowania konstelacji Trójkąta Weimarskiego studenci z Paryża przedstawią odpowiednio traktat Kanta „O wiecznym pokoju”, ich koledzy z Poznania zajmą się planami pokojowymi zaproponowanymi przez Abbé Saint Pierre’a, a spopularyzowanymi przez Jeana-Jacques’a Rousseau, podczas gdy studenci z Jeny przedstawią „Niektóre myśli do prawa ustalającego wieczny pokój w Europie” Wojciecha Jastrzębowskiego. Wszyscy razem przedyskutują kwestię, jak i do jakiego stopnia Unia Europejska, będąca przecież laureatką pokojowej nagrody Nobla, stosuje się do owych odważnych planów w obliczu aktualnych konfliktów i wyzwań.

Piątek

Warsztaty

carte blanche stowarzyszenia Republika Weimarska e.V.

Hymny - flagi - bohaterowie

Jak ważne dla demokracji są symbole narodowe?

13 listopada, godz. 9 - 13 – Stadtmuseum Weimar

Prowadzenie: dr Frank König (Weimar)

Uczestnicy: uczniowie 11 klasy Humboldt-Gymnasium, Katja Leonhardt

Nasza demokracja operuje całym kanonem symboli narodowych, których główną funkcją jest tworzenie poczucia jedności obywateli i obywaterek oraz państwa. Wiele z tych symboli

pochodzi z czasów Republiki Weimarskiej. Za jej czasów ojcowie i matki demokracji musieli odciąć się od insygniów Cesarstwa Niemieckiego i stworzyć zupełnie nowy język znaków symbolicznych. Dzisiaj te znaki państwowej suwerenności, niemal niezmodyfikowane, są częścią świadomości narodowej. A przecież społeczeństwo zmieniało się i nadal rozwijało przez ostatnie 100 lat. Czy nie trzeba zadać sobie pytania: Czy taka symbolika narodowa jest jeszcze na czasie? Jak mogłaby wyglądać w przyszłości?

Warsztaty

projekt uczniowski abibac

Familistère – udana utopia społeczna?

9-13 listopada - Humboldt-Gymnasium Weimar

Przedstawienie 13 listopada, godz. 12 – Humboldt-Gymnasium Weimar

Noémie Terrisse (Lycée Félix Faure Beauvais), Kai Sauer (Humboldt-Gymnasium Weimar)

Matthias Purdel, reżyseria (Weimar)

W Pikardii, którą z Turyngią łączy umowa partnerska, w połowie XIX wieku zrodził się fascynujący wizjonerski projekt. W miejscowości Guise dobrze prosperujący fabrykant Jean-Baptiste André Godin, dorobiwszy się majątku, postanowił poszukać rozwiązania aktualnych problemów społecznych w pomysłach socjalistycznego utopijnego filozofa Charlesa Fouriera. Godin wybudował własne miasteczko, Familistère, i wznosił w nim prawdziwy *Palais social* dla pracowników swojej fabryki, którzy poza tym mogli korzystać z wielu innych udogodnień: edukacji, teatru, higieny, wygodnych mieszkań, wspólnych przestrzeni... Godin był konsekwentny i stopniowo przekazał prawa własności do Familistère, a także do swojej fabryki, wspólnocie złożonej z wszystkich zatrudnionych! Czy taki projekt może się powieść? Czy może stać się wzorem dla przyszłości – na przykład w Bangladeszu albo w Chinach? Niemiecko-francuska grupa uczniów z Beauvais i Weimaru przedstawi dowcipną wersję tej dziewiętnastowiecznej wizji, przekutej na rzeczywistość, w postaci kryminalnej sztuki teatralnej. Rzecz będzie przy tym dotyczyć problemów, z którymi projekt Godina zmagał się w miarę upływu czasu. Nie ma przy tym powodu, aby Familistère odłożyć do akt jako przykład historycznego niepowodzenia. Jego wizja miała przed sobą wielką przyszłość, gdyż funkcjonowała od 1859 do 1968 roku, czyli przez ponad 100 lat!

Panel

carte blanche Stowarzyszenie Republika Weimarska e.V.

Pojednanie kapitału z pracą?

Na ile aktualna jest jeszcze polityka społeczna Republiki Weimarskiej?

13 listopada, godz. 14.00, Stadtmuseum Weimar

prof. Franz-Josef Düwell (Weimar), Sandro Witt (Erfurt), dr Matthias Kreft (Erfurt)

Prowadzenie: Stepahn Zänker (Weimar)

w kooperacji z Niemiecką Federacją Związków Zawodowych (DGB) i Związkiem Pracodawców Przemysłu w Turyngii (VWT) e.V.

Innowacje w zakresie prawa socjalnego i prawa pracy były niewątpliwie jedną z najważniejszych zdobyczy czasów Republiki Weimarskiej. Konstytucja uchwalona w

Weimarze po raz pierwszy gwarantowała wszystkim obywatelom nie tylko prawa obywatelskie, lecz również prawa socjalne. Zaczątkiem partnerstwa pracodawców i pracobiorców oraz autonomii ustaleń taryfowo-płacowych zawieranych na drodze negocjacji była ugoda „Stinnes-Legien” z 1919 roku. Natomiast w roku 1927 wprowadzono ubezpieczenie od bezrobocia, dzięki któremu robotnicy po raz pierwszy otrzymali zagwarantowaną ustawowo ochronę przed niezawinioną utratą pracy. Upadek Republiki Weimarskiej sprawił, że te kamienie milowe niemieckiego prawa pracy popadły w zapomnienie i prawie nie docierają do świadomości publicznej. Czy te zdobycze socjalne będą nam dane już na zawsze, czy też – po uwzględnieniu „Agendy 2010” i Ustawy o porozumieniach zbiorowych – staną się ponownie przedmiotem negocjacji?

Wykład

carte blanche Stowarzyszenie Republika Weimarska e.V.

„Skoro już mamy dość: nie będzie nigdy więcej wojny!”

Ruch na rzecz pokoju w Republice Weimarskiej

13 listopada, godz. 16.00 – Stadtmuseum Weimar

dr Claudia Kemper (Hamburg, zaproszona)

w kooperacji z Fundacją im. Heinricha Bölla

Pucz Kappa, zamach na Rathenau, przemarsze i bijatyki w salach zgromadzeń i na ulicach, wywoływane waśniami politycznymi – oto nasz obraz Republiki Weimarskiej, zdominowany przez radykalne spory polityczne rozstrzygane przy użyciu przemocy. Za powód takiej wzmożonej gotowości do użycia przemocy uznaje się przede wszystkim doświadczenia pierwszej wojny światowej. Jednak w tym samym czasie oprócz takich zjawisk pojawiły się także głosy, apelujące do rozsądku i nawołujące do pokojowego rozwiązywania małych i wielkich spraw, przy czym jako odstraszący przykład przywoływano doświadczenia pierwszej wojny światowej. Takie osobistości jak Carl von Ossietzky, Kurt Tucholski, Ludwig Quidde albo Helene Stöcker angażowały się aktywnie na rzecz pokoju. I tak już w 1921 roku Kurt Tucholski ubrał swoją nadzieję na spokojną przyszłość bez wojen w artykule opublikowanym w hamburskim „Echu” w następujące słowa: „Skoro już mamy dość: nie będzie nigdy więcej wojny!”- była to nadzieja, której już wówczas nie dane było się urzeczywistnić i która nie urzeczywistniła się do dzisiaj.

Uroczysta inauguracja

Pieniądze przyszłości – przyszłość bez pieniędzy?

13 listopada, godz. 18 – Musikschule Ottmar Gerster Weimar

J.W. książę Stefan z Liechtensteinu (ambasador Księstwa Liechtenstein w Berlinie), prof. dr Benjamin-Immanuel Hoff (minister ds. europejskich Turynii)

Prowadzenie: dr Justus H. Ulbricht (Drezno)

Powiada się, że pieniądź rządzi światem. A kto rządzi pieniądzem? I czy pieniądze nie są rodzajem zakładu, w którym stawiamy na przyszłość, spekulując, że zarówno jutro, jak i pojutrze otrzymamy za tę samą kwotę mniej więcej to samo?

Gdy mówimy o „wartości” pieniędzy, możemy jednak rozumieć ją jeszcze inaczej, a mianowicie z perspektywy pytania, jaki status i jakie znaczenie symboliczne dane

społeczeństwo im przypisuje. Jaki urok mają pieniądze dla tych, którzy je posiadają lub dla tych, którzy chętnie by je posiadli w większej ilości? Często mamy także do czynienia z fetyszycją pieniędzy jako wartości samej w sobie, która sprawia, iż zapominamy, że mają jedynie wyrażać pewną wartość wymienną, zastępując inne rzeczy. Z drugiej strony utopia komunistyczna twierdziła, że kiedyś społeczeństwo obejdzie się całkiem bez nich. Jednak akurat właśnie to monetarne i społeczne odwartościowanie pieniądza w realnie istniejącym socjalizmie doprowadziło do jego ostatecznej klęski na całej linii.

I tak nasze dzisiejsze społeczeństwo, nierzadko bezradne i pozbawione utopii, musi mierzyć się z pytaniem, jaką wartość będziemy jeszcze przywiązywać do pieniędzy w przyszłości.

Sobota

Panel

Zniweczony sen? Historia, terażniejszość i przyszłość utopii

14 listopada, godz. 10.00 – Eckermann-Buchhandlung Weimar

prof. dr Martin Sabrow (Potsdam), dr Andreas Heyer (Braunschweig), prof. dr Mathias Lindenau (St. Gallen)

Prowadzenie: dr Andreas Braune (Jena)

W roku 1516 angielski humanista Thomas Moore opublikował powieść fantastyczną pod tytułem „Utopia”. Od tej pory wizje odległych miejsc i czasów, przynoszących rozwiązania centralnych problemów ludzkości, należą do podstawowego repertuaru myśli ludzkiej. W miarę upływu czasu, wraz ze zmieniającymi się warunkami, zmieniały się także wyśnione, wymarzone i fantazyjnie wymalowane utopie. W historii nie brakuje także prób wcielania ich w życie. Realizowane na małą skalę w izraelskich kibucach lub utopijnych kooperatywach stanowią laboratoria, które pozwalają na wypróbowanie możliwych sposobów współpracy międzyludzkiej. Stosowane na wielką skalę mogą jednak narobić wiele szkód. Od momentu upadku realnie egzystującego wariantu bodajże najbardziej wpływowej utopii społecznej utopijne myślenie i działanie wydaje się być zdyskredytowane, chociaż nie brakuje problemów, przy których jak najbardziej przydałaby się fantazja. Gdzie zatem podziały się utopie ekologiczne, socjalne i polityczne XXI wieku ?

Panel

Naprzód . . . i już wywietrzało z pamięci?

Pamięć o nadziejach roku 1989

14 listopada, godz. 12.00 – Eckermann-Buchhandlung Weimar

Ulrike Poppe (Berlin), prof. dr Włodzimierz Borodziej (Warszawa),
dr Kirill Levinson (Moskwa)

Prowadzenie: Dr. Justus H. Ulbricht (Dresden)

w kooperacji z Instytutem Polskim w Berlinie, Oddział w Lipsku

„Annus mirabilis“ najnowszej historii europejskiej, rok 1989, już od ponad 25 lat należy do przeszłości. Gdzie podziały się wizje bojowników o prawa obywatelskie, odważnych

obywateli i obywaterek i zaangażowanych polityków, którzy swego czasu doprowadzili do „przewrotów” w swoich krajach? Czy na przełomie lat 2014/2015 obchodziliśmy jubileusz próżnych nadziei, zwietrzałych wizji i zawiedzionych utopii? Czy nie powinniśmy raczej wspominać ówczesnej rewolucji tak, aby krytyka i konstruktywny opór były możliwe do dzisiaj?

Panel

Co jest jeszcze prywatne? Czy zagraża nam nadzór i big data?

14 listopada, godz. 14.00 – Eckermann-Buchhandlung Weimar

Peter Schaar (Berlin), prof. dr Jörn Lamla (Kassel), NN

Prowadzenie: Kai Biermann (Berlin, zaproszony)

Czy żyjemy dzisiaj w przyszłości, którą wyobraził sobie George Orwell na rok 1984? Sensacyjne doniesienia dotyczące programów szpiegowskich zachodnich służb specjalnych i zapał, z jakim wielkie koncerny internetowe gromadzą swoje dane, zdają się sprawiać, że szklany obywatel stał się rzeczywistością. W jaki sposób możemy reagować na podobne problemy w przyszłości? Jaką naukę powinniśmy wyciągnąć z przeszłych ostrzeżeń?

Panel

Wizyta w przyszłości. Wystawy światowe wczoraj i dziś

14 listopada, godz. 15 – Stadtmuseum Weimar

Erol Altunay (Frankfurt n. Menem), dr Steffen Sammler (Brunszwik),

prof. dr Johann Chapoutot (Paryż)

Prowadzenie: Severin Schmidt (Bonn)

Już w czasie pierwszej wystawy światowej, która odbyła się w 1851 roku w Londynie, gdzie wzniesiono na jej potrzeby „Crystal Palace”, format wystawy światowej utrwalił się jako centralne miejsce dla prezentacji wizji przyszłości. Jak będziemy żyć, pracować, mieszkać, podróżować jutro? Albo – jak zapytano w tym roku na Expo w Mediolanie - jak będziemy jeść? Wystawy światowe były i są nadal laboratoriami technologicznej, architektonicznej i estetycznej nowoczesności, zorientowanej na konsumpcję, które badają, co jutro może stać się rzeczywistością dla każdego człowieka. Dyskusja dyrektora pawilonu niemieckiego w Mediolanie z dwoma historykami będzie toczyć się wokół wczoraj i dziś wystawy jutra.

Rozmowa

Weimar – Wielka Utopia?

14 listopada, godz. 16 – Eckermann-Buchhandlung Weimar

Hellmut Seemann (Weimar) rozmawia z dr. Frithjofem Reinhardtem (Bad Berka)

Co łączy pojęcie „klasyki weimarskiej” z pojęciem „utopii”? Na pierwszy rzut oka jedynie fakt, że obydwa nie są zbyt aktualne. Utopijne myślenie było niezwykle modne niemal pół wieku temu, ale dzisiaj? Już same utopie są podejrzane i nie są w stanie się obronić przed sprawami nazywanymi „bezalternatywnymi”. Nie można mieć wizji, trzeba mieć realistyczne i

wykonalne plany. Także około roku 1800, kiedy działali klasycy weimarscy, w Weimarze nie było mowy o żadnym utopijnym zrywie. Potencjał utopijny przeszedł do historii wraz z rewolucją francuską, a zamiarem klasyki w Weimarze było właśnie ograniczenie płynącego z niej ryzyka dla rzeczywistości. Jeżeli „klasyka” miała jakiś cel, to chciała być skuteczną odtrutką, antidotum na dziki nieporządek wprowadzony przez krwawą rewolucję. Jednocześnie Goethe, Schiller, Wieland i Herder zdawali sobie sprawę z tego, że nie da się z powrotem zamknąć raz otwartej puszkę Pandory. Dlatego w końcu i to właśnie z powodu, dla którego odrzucili współczesną im utopię, klasycy musieli nauczyć się postępować z ryzykiem realnej utopii, rozwijając utopijne myślenie, polegające na wyniesieniu sfery sztuki do poziomu utopijnego projektu wolności.

Tę myśl rozwinął w swojej rozmowie filozof dr Frithjof Reinhardt oraz Hellmut Seemann, prezes Fundacji Klasyki Weimarskiej, współpracujący z Akademią Weimar-Jena.

Panel

„Nowy człowiek“ albo Jak dawne utopie wyobrażały sobie idealnego człowieka?

14 listopada, godz. 17.00 – Stadtmuseum Weimar

jun.-prof. dr Anne Kwaschik (Berlin), prof. dr Jörn Düwel (Hamburg), PD dr Bernd Wedemeyer-Kolwe (Hanower)

Prowadzenie: prof. dr Yvonne Kleinmann (Halle)

Odkąd ludzie zaczęli rozmyślać o swojej przeszłości, spekulują także na temat przyszłości i możliwości dalszego rozwoju. Wszystkie wielkie religie świata sformułowały własną historię stworzenia i opracowały wizerunek idealnego człowieka. Po końcu średniowiecza przejęto te wizje, aby przekształcić je w utopie „nowego człowieka”, nakierowane na stworzenie idealnej wspólnoty ludzkiej, ukształtowanie idealnego ciała człowieka, optymalne wykorzystanie jego zdolności oraz umożliwienie sztucznej reprodukcji. Dyskutanci i dyskutantki zaprezentują trzy projekty historyczne dotyczące „nowego człowieka”: po pierwsze mowa będzie o „nowych kobietach i mężczyznach” we wczesnym socjalizmie francuskim, w ramach którego jeszcze przed rewolucją lat 1789/93 wyłoniła się teoretyczna koncepcja idealnego państwa i wspólnego mienia. Przedmiotem drugiej wypowiedzi będą utopie dotyczące ciała ludzkiego, zrodzone w Republice Weimarskiej oraz przede wszystkim alternatywne i prowokujące koncepcje człowieka, których powstanie stało się możliwe w nowym porządku demokratycznym. Trzecia prezentacja otworzy perspektywę na sowiecką architekturę przestrzeni kosmicznej lat 60-tych i 70-tych oraz zastanowi się nad znaczeniem przestrzeni kosmicznej dla „nowego człowieka” i nowego społeczeństwa. Wspólnie dyskutanci zastanowią się nad pytaniem, jakie warunki sprzyjają rozkwitowi utopii „nowego człowieka” i jak można by scharakteryzować ich autorów.

Panel

Upadek Napoleona i nadzieja Europy – Kongres Wiedeński 1815

14 listopada, godz. 18.00 – Eckermann-Buchhandlung Weimar

prof. em. dr Heinz Duchardt (Moguncja), prof. dr Thomas Kroll (Jena), PD dr Franziska Sabine Schedewie (Jena)

Prowadzenie: dr Justus H. Ulbricht (Drezno)

„Na początku był Napoleon” – to zdanie otwiera niemiecką historię XIX wieku. Kiedy skończyła się era „Korsykańczyka”, europejskie mocarstwa usiłowały uporządkować swój świat na nowo. Jedni marzyli o odrodzeniu ancien regime’u, inni o tym, że iskra Rewolucji Francuskiej na nowo rozpali ... ogień wewnętrznej wolności ludów i narodów. Kongres Wiedeński stał się sceną nowych nadziei, politycznych projektów i narodowych marzeń. Które z nich urzeczywistniono? A co jest już tylko częścią pamięci narodowej?

Wieczór muzyczny

carte blanche Stowarzyszenia Republika Weimarska e.V.

„Wisi w powietrzu...”

Wieczór z piosenkami z lat 20tych

Sigrid Grajek (śpiew) & Regina Knobel (piano)

14 listopada, godz. 20 – Notenbank Weimar

prosimy o zgłoszenie udziału pod adresem info@weimarer-rendezvous.de

„Wisi w powietrzu coś hipnotycznego, ...
co wcale się nie rozwiewa!”

Ten cytat z rewii "Wisi w powietrzu" (1928) trafnie opisuje atmosferę lat dwudziestych. Piosenki i kuplety z owych lat w wirtuozyjny, a jednocześnie dowcipny sposób utwały ówczesny nastrój. Niezależnie od tego, czy „Śpiąca Królewna z Wedding” wyraża nadzieję na spotkanie hrabiego, który wyciągnie ją z klozetu, czy słyszemy radę „Weź starego” albo pytanie „Co potrzebne jest w Berlinie do szczęścia?” – zawsze wszyscy próbują brać los w swoje ręce i z ciekawością patrzą w przyszłość.

Wieczór uprowadzi nas w uroczą podróż muzyczną po fascynujących czasach!

Niedziela

Panel

Religijne wizje przyszłości: apokalipsy – raje – życie wieczne

15 listopada, godz. 11.00 – Eckermann-Buchhandlung Weimar

prof. dr Katharina Waldner, prof. dr Sabine Schmolinsky, Matthias Rekow M.A. (Erfurt)

Prowadzenie: prof. dr Susanne Rau (Erfurt)

Pierwsza kolektywna refleksja nad przyszłością istnienia ludzkiego zrodziła się w gruncie rzeczy wśród ugrupowań religijnych. Historie stworzenia sięgają głęboko w przeszłość i badają, skąd pochodzi człowiek, podczas gdy wizje raju, zbawienia, apokalipsy i sądu ostatecznego szkicują obraz kolektywnej przyszłości wspólnoty wiernych. Uczestnicy panelu porozmawiają o wizjach przyszłości, przedstawianych przez grupy religijne w najróżniejszych epokach historycznych.

Spacer po mieście
carte blanche Stowarzyszenie Republika Weimarska e.V.
Poszukiwanie śladów roku 1919

15 listopada, godz. 11.30

Miejsce spotkania: foyer teatru DNT

Czas trwania: ok. 90 minut

przy udziale aktorów Klausa Heydenblutha (Nordhausen), Guntharta Hellwiga, Katrin Heinke, Ronalda Mernitza (Erfurt) i Heike Meyer (Weimar)
w kooperacji z Fundacją im. Friedricha Eberta

W 1919 roku niewielkie miasteczko Weimar stało się kulisami dla wydarzenia politycznego o randze narodowej, a nawet międzynarodowej. To tutaj po przegranej wojnie Rzesza Niemiecka otrzymała nową konstytucję. Z tego względu do Weimaru zjechały się setki najznamienitszych polityków i dziennikarzy z całego świata. W czasie naszego spaceru po mieście jego uczestnicy będą mogli poczuć atmosferę owych dni. W autentycznej scenerii aktorzy pozwolą gościom przenieść się myślą do ówczesnych wydarzeń i zdobyć wyobrażenie o warunkach powstania pierwszej niemieckiej demokracji.

Panel

Komnata cudów – archiwum – miejsce nauki.

Muzeum jako medium edukacji kulturalnej

15 listopada, godz. 12 – Stadtmuseum Weimar

dr Alf Rößner (Weimar), dr Folker Metzger (Weimar)

Prowadzenie: dr Justus H. Ulbricht (Drezno)

Dyskusja na temat edukacji jest wszechobecna w naszym społeczeństwie i często bywa prowadzona w niezwykle emocjonalnym tonie. Zdaje się przy tym, że tradycyjne, „klasyczne” pojęcie wykształcenia, ujmujące człowieka w sposób całościowy i zmiernające ku jego humanizacji, rozproszyło się (zmieniło się?) bezpowrotnie, przyjmując kształt „samooptrymalizacji” lub „zorientowania na rozwijanie kompetencji”. Ciągłe eksperymenty w instytucjach edukacyjnych sprawiły, iż te stały się prostymi zakładami kształcenia. Pierwotne empatyczne jądro idei edukacji, czyli humanizacja człowieka i społeczeństwa, zdaje się ustępować idei racjonalizacji, ekonomizacji i „uprzywilejowanej pozycji w konkurencji”. Jaką postać mogłoby przyjąć inspirujące i zorientowane na przyszłość pojęcie „edukacji”? Jaką rolę odgrywają przy tym muzea jako miejsca nauczania kultury i archiwa pamięci kulturowej?

Panel

Jaka jest przyszłość klimatu? Jaki jest klimat przyszłości?

15 listopada, godz. 13.00 – Eckermann-Buchhandlung Weimar

prof. dr Claus Leggewie, dr Franz Mauelshagen (Essen)

Prowadzenie: prof. dr Dirk van Laak (Giessen)

Do niedawna pogoda i klimat uchodziły za sprawy nie należące do sfery, na którą moglibyśmy mieć jakikolwiek wpływ. To nastawienie zmieniło się dopiero wtedy, gdy wyszły

na jaw skutki ludzkiej aktywności dla zmian klimatycznych. Okazało się, że określone działania są w stanie wpływać na klimat, a tym samym i na ludzki los. Przyszłość klimatu nie jest już jedynie zdana na łaskę i niełaskę matki natury, lecz zależy także od politycznej i technologicznej aktywności ludzkiej. Z takiego myślenia zrodziły się technologiczne koncepcje przyszłości, takie jak pomysł przestawienia się na energię pochodzącą wyłącznie z regeneratywnych źródeł oraz projekty polityczne, jak na przykład niemiecki przewrót energetyczny lub globalne pakiety klimatyczne. Renesans przeżyły także wielkie przedsięwzięcia technologiczne, do których należą plany konsorcjum Dessertec zmierzające ku budowie gigantycznej elektrowni słonecznej na Saharze.

Panel

carte blanche Stowarzyszenie Republiki Weimarskiej e.V.

Przyszłość jest względna – Wizje przyszłości w Republice Weimarskiej

15 listopada, godz. 14.00 – Stadtmuseum Weimar
dr Rüdiger Graf (Poczdam), prof. dr Ulrich Sieg (Marburg)
Prowadzenie: prof. dr Michael Dreyer (Jena)

Gdy weźmie się pod uwagę rewolucję listopadową, wielki sukces wyborczy weimarskiej koalicji i początek pierwszej niemieckiej demokracji, ubolewanie nad kryzysem liberalizmu w Republice Weimarskiej zabrzmi niemal paradoksalnie. A jednak jest ono uzasadnione. To nie demokracja i liberalne prawa człowieka i obywatela stały się wtedy główną zasadą przyszłości politycznej, lecz coraz więcej osób sympatyzowało z innymi, nowymi jej wizjami. Podczas gdy liberalizm rozumiano jako ideę „starego stulecia”, komunizm, faszyzm i konserwatywna rewolucja zdawały się być młodymi i silnymi ruchami politycznymi, oferującymi odpowiedzi na ówczesne pytania.

Panel

Dzieci bez przyszłości?

Dzieci okupanta w Niemczech, Francji i Polsce po roku 1945

15 listopada, godz. 15.00 – Eckermann Buchhandlung Weimar
prof. dr Silke Satjukow (Magdeburg), prof. dr Maren Röger (Augsburg)
Prowadzenie: dr Agnès Arp (Jena)

Problem sierot po okupantach poznała po wojnie cała Europa. We wszystkich krajach dotkniętych wojną pojawiła się znaczna liczba dzieci pochodzących z częściowo dobrowolnych, a częściowo przymusowych związków między okupantami i miejscowymi kobietami. Sami członkowie wehrmachtu i cywilni pracownicy okupacyjnej administracji mieli ponoć splotzić nawet do miliona dzieci, z czego 100 000 urodziło się w samej Francji. W Polsce liczba ta była znacznie niższa ze względu na radykalny zakaz kontaktów seksualnych między Niemcami a Polakami. W Niemczech przyszło na świat 400 000 dzieci, splotzonych przez żołnierzy armii okupacyjnych. Po wojnie dzieci te zdawały się nie mieć żadnej przyszłości, odrzucane częstokroć zarówno przez matki, jak i przez biurokrację. Kontrowersyjny problem, z którym zmierzymy się, przyglądając się sytuacji dzieci okupanta we Francji, Niemczech i Polsce.

Wykład

„I have a Dream“ – Przyszłość bez rasizmu?

15 listopada, godz. 16 – Stadtmuseum Weimar
prof. dr Michael Dreyer (Jena)

Na początku lat 1960-tych wśród tzw. „czarnuchów” w USA pojawiła się nadzieja na przyszłość bez rasizmu. Rok 2008, w którym w osobie Baracka Obamy do Białego Domu wprowadził się pierwszy afroamerykański prezydent, zdawał się przynieść jej spełnienie. Jednak w ostatnich latach nagłówki gazet wypełniły meldunki o policyjnej przemocy stosowanej z pobudek rasistowskich i innych wypadkach, które zasiały wątpliwość w to, czy rasizm jako społeczny i strukturalny problem Stanów Zjednoczonych rzeczywiście został przezwyciężony. Prelegent dokona podsumowania 60 lat ruchów obywatelskich, ich spełnionych i zawiedzionych nadziei.

Panel

Przyszłość na dotknięcie ręki:

Wizje przyszłości w architekturze, malarstwie i wzornictwie przemysłowym

15 listopada, godz. 17.00 – Eckermann-Buchhandlung Weimar
prof. Swen Geiss (Alfter), prof. dr Johannes Mysok (Düsseldorf), dr Natalie Scholz
(Amsterdam)
Prowadzenie: prof. dr Armin Owzar (Paryż)

Wizje przyszłości można rozstrzygać nie tylko przy pomocy traktatów politycznych, powieści czy filmów. Także architektura, malarstwo i wzornictwo przemysłowe często nasiąkają życzeniami i nadziejami albo sceptycyzmem i strachem przed nadchodzącymi czasami. Takie transpozycje artystyczne nie zawsze jednak są łatwe do odczytania. Troje ekspertów pomoże nam rozszyfrować i zinterpretować na wybranych przykładach projekcje przyszłości zawarte w architekturze, malarstwie i wzornictwie przemysłowym.

Warsztaty i pokaz mody

Operation en vogue

Otwarte warsztaty 13 (godz. 9-16) i 14 listopada (godz. 9-13) - Mehrgenerationenhaus
Weimar-West
Uczestnicy od 8 do 88 lat

Zgłoszenia przyjmuje Susanne Heine pod adresem info@suhe-weimar.de
Pokaz mody 15 listopada, godz. 19 – C-Keller Weimar

Gdyby zadano Wam pytanie, co będzie najnowszym krzykiem mody dajmy na to w 2065 roku, czyli za 50 lat, co byście odpowiedzieli?

W tym przypadku będzie można nie tylko poteoretyzować na temat mody przyszłości, lecz także stworzyć i wypróbować ją eksperymentalnie – pod kierownictwem znanego weimarskiego teatru mody i kostiumów „GNADENLOS schick”. Warsztaty koncentrują się na przebieraniu się i zmianie kostiumów. Eksperymenty i próby z niezwykłymi materiałami

pozwolą wykreować i wypróbować nowe stroje. Nowe kreacje, które być może jutro staną się krzykiem sezonu, będzie można także tworzyć, czerpiąc z nieprzebranych zasobów magazynu teatru mody. Wszystko przy tym jest dozwolone: poczynając od ostrożnych zestawień po ekstremalne ryzyko. Celem, nagrodą i ukoronowaniem dwudniowych warsztatów będzie pokaz mody, który na pewno zadziwi publiczność.

Więcej informacji na stronie: www.weimarer-rendezvous.de

Wstęp wolny.
Organizator: miasto Weimar i Stowarzyszenie Wspierania Weimarskich Spotkań z Przyszłością e.V.

Spotkaniom z Historią towarzyszy program filmowy:

stan: 1.9.2015